

Streda 15. apríla 2015

P8_TA(2015)0095

Medzinárodný deň Rómov – odpor voči Rómom v Európe a uznanie pamätného dňa v EÚ ako pripomienky na genocídu Rómov počas 2. svetovej vojny

Uznesenie Európskeho parlamentu z 15. apríla 2015 pri príležitosti Medzinárodného dňa Rómov – odpor voči Rómom v Európe a uznanie pamätného dňa v EÚ ako pripomienky na genocídu Rómov počas 2. svetovej vojny (2015/2615(RSP))

(2016/C 328/02)

Európsky parlament,

- so zreteľom na preambulu Zmluvy o Európskej únii (ZEÚ), a najmä na jej druhú a štvrtú až siedmu zarážku,
- so zreteľom aj na článok 2, článok 3 ods. 3 druhú zarážku a články 6 a 7 ZEÚ,
- so zreteľom na Chartu základných práv Európskej únie zo 7. decembra 2000 (ďalej len „charta“), ktorá bola vyhlásená 12. decembra 2007 v Štrasburgu a nadobudla platnosť nadobudnutím platnosti Lisabonskej zmluvy v decembri 2009,
- so zreteľom na svoje uznesenie z 9. marca 2011 o stratégii EÚ v oblasti začleňovania Rómov ⁽¹⁾, na oznámenie Komisie z 5. apríla 2011 o rámci EÚ pre vnútroštátne stratégie integrácie Rómov do roku 2020 (COM(2011)0173), na oznámenie Komisie z 2. apríla 2014 o realizácii rámca EÚ pre vnútroštátne stratégie integrácie Rómov (COM(2014) 0209) a odporúčanie Rady z 9. decembra 2013 o účinných opatreniach na integráciu Rómov v členských štátoch,
- so zreteľom na výsledky pilotnej štúdie z roku 2011 o Rómoch, ktorú uskutočnila Agentúra pre základné práva,
- so zreteľom na Rámcový dohovor Rady Európy o ochrane národnostných menšín a Európsky dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd,
- so zreteľom na vyhlásenie Výboru ministrov Rady Európy o náraste neznášanlivosti a rasovo motivovanom násilí voči Rómom v Európe, ktoré bolo prijaté 1. februára 2012,
- so zreteľom na všeobecné politické odporúčanie Európskej komisie č. 13 proti rasizmu a neznášanlivosti týkajúce sa boja proti odporu voči Rómom a ich diskriminácii,
- so zreteľom na komplexný akčný plán, ktorý prijali účastnícke štáty OBSE vrátane členských štátov EÚ aj kandidátskych krajín a ktorý je zameraný na zlepšenie situácie Rómov a Sintov v oblasti OBSE, a v ktorom sa štáty okrem iného zaviazali, že budú vyvíjať väčšie úsilie s cieľom zabezpečiť, aby Rómovia a Sinti boli schopní podieľať sa v plnej miere a rovnocenne na živote našich spoločností, a odstrániť ich diskrimináciu,
- so zreteľom na článok 123 ods. 2 rokovacieho poriadku,

A. keďže Rómovia, ktorých je v Európe podľa odhadov 10 až 12 miliónov, sú najväčšou európskou etnickou menšinou;

⁽¹⁾ Ú. v. EÚ C 199 E, 7.7.2012, s. 112.

Streda 15. apríla 2015

- B. keďže slovo Róm sa v tomto uznesení používa ako zastrešujúci výraz, ktorý zahŕňa rôzne príbuzné skupiny žijúce v celej Európe, bez ohľadu na to, či ide o usadené skupiny alebo nie, ako sú napríklad Rómovia, kočovníci, Sinti, Manouches, Kale, Romaničel, Bojáš, Aškali, Egypťania, Jenišovia, Dómovia a Lómovia, ktorých kultúry a životný štýl sa môžu navzájom líšiť;
- C. keďže odpor voči Rómom, osobitná forma rasizmu, ktorá je namierená proti Rómom, je ideológia založená na rasovej nadradenosti, forma dehumanizácie a inštitucionálneho rasizmu, ktorý živí historická diskriminácia, čo sa prejavuje okrem iného násilím, nenávisťnými prejavmi, využívaním, stigmatizáciou a najotvorenejšou formou diskriminácie;
- D. keďže odpor voči Rómom je jedným z hlavných dôvodov diskriminácie a marginalizácie, ktorým boli rómski občania priebehu dejín vystavovaní v mnohých európskych krajinách;
- E. keďže mnohí Rómovia naďalej žijú v prevažne veľmi zlých podmienkach a miera ich sociálneho vylúčenia a diskriminácie je mimoriadne vysoká;
- F. keďže situácia európskych Rómov, ktorí boli historicky súčasťou spoločnosti mnohých európskych krajín bez toho, aby mali svoj samostatný materský štát, a na budovaní Európy sa podieľali ako jej občania, je v rámci národných menšín v Európe odlišná, čo je dôvodom na prijatie osobitných opatrení na európskej úrovni; keďže Rómovia sú súčasťou európskej kultúry a európskych hodnôt;
- G. keďže rómske ženy často čelia viacnásobnej a prierezovej diskriminácii na základe pohlavia a etnického pôvodu a majú obmedzený prístup k zamestnaniu, vzdelávaniu, zdravotníctvu, sociálnym službám a rozhodovaniu; keďže k diskriminácii môže dochádzať vo väčšinovej spoločnosti v súvislosti s narastajúcim rasizmom zameraným proti Rómom, ale aj v ženských komunitách z dôvodu ich pohlavia;
- H. keďže oznámenie Komisie z 5. apríla 2011 o rámci EÚ pre vnútroštátne stratégie integrácie Rómov do roku 2020 obsahuje výzvu adresovanú členským štátom, aby prijali alebo ďalej rozvinuli komplexný prístup k integrácii Rómov a podporili celý rad spoločných cieľov; keďže odporúčanie Rady z 9. decembra 2013 obsahuje výzvu určenú členským štátom, aby prijali účinné politické opatrenia na zabezpečenie rovnakého zaobchádzania s Rómami a dodržiavanie ich základných práv vrátane rovnakého prístupu k vzdelávaniu, zamestnaniu, zdravotnej spravodlivosti a bývaniu;
- I. keďže OSN vyhlásila 27. január, ktorý je dňom výročia oslobodenia koncentračného tábora Osvienčim-Brezinka, za Medzinárodné deň pamiatky obetí holokaustu;
- J. keďže podľa odhadov nacisti, ďalšie režimy a ich spojenci počas 2. svetovej vojny zahubili minimálne 500 000 Rómov a v niektorých krajinách bolo vyhladených viac ako 80 % rómskeho obyvateľstva; keďže v cigánskom tábore v Osvienčime–Brezinke bolo počas 2. svetovej vojny na smrť v plynových komorách poslaných minimálne 23 000 Rómov a v noci z 2. na 3. augusta 1944 bolo v tomto tábore zabitých 2 897 Rómov, prevažne žien, detí a starších ľudí; keďže rómske organizácie si preto 2. august zvolili ako deň pamiatky všetkých rómskych obetí tejto genocídy;
- K. keďže genocída Rómov, ktorej sa dopustili nacisti a iné režimy a ich spojenci počas 2. svetovej vojny, je faktom, ktorý sa naďalej vo veľkej miere ignoruje, a preto nie je v povedomí širokej verejnosti, často sa o ňom nevie a nevyučuje sa v školách, v dôsledku čoho Rómovia patria medzi opomínané obeť genocídy 2. svetovej vojny;
- L. keďže pripomínanie si zločinov proti ľudskosti a hrubého porušovania ľudských práv má zásadný význam pri zasadzovaní sa o mier, zmierenie, demokraciu a ľudské práva v Európe; keďže genocída Rómov v Európe si zasluhuje plné uznanie v tej istej miere ako závažnosť zločinov nacistov a iných režimov, ktorých cieľom bolo fyzické vyhladenie Rómov v Európe, ako aj Židov a iných skupín;

Streda 15. apríla 2015

- M. keďže uznanie a pripomenutie si genocídy Rómov z obdobia 2. svetovej vojny je dôležité s cieľom odškodniť rómskych obyvateľov v náležitých prípadoch za ukrutnosti, ktoré na nich páchali nacisti a iné režimy a ich spojenci počas 2. svetovej vojny;
- N. keďže uznanie genocídy Rómov spáchanej počas 2. svetovej vojny a vyhlásenie osobitného európskeho pamätného dňa by preto znamenalo dôležitý symbolický krok v boji proti odporu voči Rómom a prispelo by k všeobecným znalostiam o dejinách Rómov v Európe;
1. vyjadruje hlboké znepokojenie v súvislosti s nárastom odporu voči Rómom, ktorý sa prejavuje okrem iného protirómskymi slovnými prejavmi a násilnými útokmi na Rómom v Európe vrátane vrážd, čo je v rozpore s normami a hodnotami Európskej únie a predstavuje závažnú prekážku úspešného začlenenia Rómov do spoločnosti a zabezpečenia úplného rešpektovania ľudských práv;
 2. zdôrazňuje, že diskrimináciu a marginalizáciu nikdy nespôsobuje bezmocnosť typická pre určité osoby alebo skupiny, ktoré sú vystavené takejto diskriminácii a marginalizácii, ale vyplýva predovšetkým z toho, že väčšinová spoločnosť neuznáva práva jednotlivcov a nezabezpečuje potrebné štruktúry, ktoré by im umožňovali uplatňovanie týchto práv;
 3. vyzýva členské štáty, aby účinne vykonávali smernicu Rady 2000/43/ES z 29. júna 2000, ktorou sa zavádza zásada rovnakého zaobchádzania s osobami bez ohľadu na rasový alebo etnický pôvod, s cieľom predchádzať diskriminácii Rómov a odstraňovať ju, najmä pokiaľ ide o zamestnanie, vzdelávanie a prístup k bývaniu;
 4. vyzdvihuje potrebu bojovať proti neznášanlivosti voči Rómom na všetkých úrovniach a všetkými prostriedkami a zdôrazňuje, že tento jav je mimoriadne vytrvalou, násilnou, opakujúcou sa a bežnou formou rasizmu; vyzýva členské štáty, aby ešte viac zintenzívnili boj proti odporu voči Rómom ako súčasť svojich vnútroštátnych stratégií integrácie Rómov podporujúcich najlepšie postupy;
 5. oceňuje zapojenie rómskych komunít a mimovládnych organizácií do vykonávania vnútroštátnych stratégií integrácie Rómov a žiada ich širšie zapojenie do navrhovania, monitorovania, hodnotenia a vykonávania týchto stratégií;
 6. zdôrazňuje potrebu zabezpečiť, aby osobitné opatrenia zamerané na uplatňovanie práv žien a hľadiska rodovej rovnosti boli začlenené do vnútroštátnych stratégií integrácie Rómov a aby sa pri posudzovaní a každoročnom monitorovaní bralo do úvahy hľadisko práv žien a rodovej rovnosti vo všetkých oblastiach vnútroštátnych stratégií integrácie Rómov;
 7. vyzýva členské štáty a Komisiu, aby pri vykonávaní rámca EÚ pre vnútroštátne stratégie integrácie Rómov považovali otázku detí za prioritu, a pripomína, že je dôležité podporovať rovnaký prístup rómskych detí k bývaniu, zdravotnej starostlivosti, vzdelávaniu a dôstojným životným podmienkam;
 8. vyzýva členské štáty, aby účinne vykonávali rámcové rozhodnutie Rady 2008/913/SVV z 28. novembra 2008 o boji proti niektorým formám a prejavom rasizmu a xenofóbie prostredníctvom trestného práva s cieľom úspešne bojovať proti neznášanlivosti voči Rómom, protirómskym slovným prejavom a násilným útokom na Rómom, ako aj schvaľovaniu, popieraniu alebo hrubému zľahčovaniu genocídy Rómov;
 9. pripomína, že Rómovia sú súčasťou kultúry a spoločných hodnôt Európy, a preto vyzýva členské štáty a ďalšie európske krajiny, aby sa históriu rómskeho ľudu snažili pochopiť prostredníctvom dialógu s občanmi a mladými ľuďmi, najmä pokiaľ ide o genocídu Rómov z obdobia 2. svetovej vojny;
 10. bezvýhradne a jednoznačne odsudzuje všetky formy rasizmu a diskriminácie namierené proti Rómom a zdôrazňuje, že účinnosť opatrení v iných oblastiach si vyžaduje účinné riešenie odporu voči Rómom;

Streda 15. apríla 2015

11. v tejto súvislosti vyzýva Komisiu, aby účinne monitorovala a posudzovala dodržiavanie základných hodnôt EÚ zo strany členských štátov; vyzýva Komisiu, aby zabezpečila dodržiavanie základných práv, demokracie a zásad právneho štátu vo všetkých členských štátoch, aby účinne monitorovala a posudzovala dodržiavanie týchto hodnôt členskými štátmi a aby zabezpečila, že bude reagovať na akékoľvek prípadné systematické porušenie;
 12. oficiálne preto uznáva genocídu Rómov, ktorá bola spáchaná počas 2. svetovej vojny, ako historický fakt;
 13. vyzýva členské štáty, aby oficiálne uznali túto genocídu a iné formy prenasledovania Rómov, napríklad deportácie a umiestňovanie v internačných táboroch počas 2. svetovej vojny;
 14. vyhlasuje, že pamiatke obetí genocídy Rómov počas 2. svetovej vojny by mal byť venovaný európsky deň, ktorý by sa mal nazývať Európsky deň pamiatky rómskych obetí holokaustu;
 15. poveruje svojho predsedu, aby postúpil toto uznesenie Rade, Komisii, vládam a parlamentom členských štátov a kandidátskych krajín, Rade Európy, OBSE a Organizácii Spojených národov.
-